

Izvještaj o radu za 2013.godinu

JAVNA USTANOVA

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA

IZVJEŠTAJ O RADU

ZA 2013. GODINU

UVOD

Socijalna politika u BiH je još uvijek ekstezivna i počiva na principu pasivnog primanja socijalne pomoći, što potiče ovisnost građana od vlasti, a ne njihovu kompetentnost i aktivno uključivanje u društvene procese i zbivanja. Još uvijek se primjenjuje sistem minimuma socijalne zaštite, odnosno davanje socijalne pomoći, što je nedovoljno i ti iznosi su vrlo mali i nedostatni i ne mogu zadovoljiti čak ni osnovne potrebe lica u stanju socijalne potrebe. Ovaj koncept sputava samostalnost i kritičnost javnosti, a vladajuću strukturu političara čini nedodirljivim, pa se s pravom može reći da je postojeći model socijalne politike u BiH isključivo u funkciji osiguranja socijalnog mira i održavanja vlasti, a ne povećanja aktivizma građana i razvoja društva.

Poseban problem predstavljaju one kategorije stanovništva, koje su sve siromašnije, a niti po jednom postojećem zakonu ne mogu ostvariti prava ni na jedan oblik socijalne zaštite. To su, prije svega, penzioneri, zatim radno sposobna lica koja su zaposlena ali bez materijalnih primanja, oboljeli iz ove kategorije kojima su potrebna stalna novčana sredstva za liječenje i drugi.

Rast siromaštva i povećanje broja lica u stanju socijalne potrebe zahtijevaju drugačiji sistem ukupnog socijalnog sektora u BiH. Potrebna je temeljita reforma socijalne politike, odnosno radikalna promjena njenog koncepta, što podrazumijeva uspostavljanje modela koji neće poticati pasivnost, već akciju u skladu sa ličnim potencijalima i društvenim sredstvima. Cilj reforme socijalne zaštite mora biti da se ona dovede na nivo primjeren materijalnim mogućnostima društva, da se izvrši deregulacija, da nosioci budu približeni korisnicima, da osim društvenih institucija u socijalnoj zaštiti učestvuju i građani, putem NVO i privatnog sektora, te da socijalna izdvajanja ne idu na teret ekonomskog razvoja, nego da se pokrene održivi razvoj mješovitog sistema socijalne zaštite.

Potreban je, dakle, novi i cjelovitiji pristup socijalnoj zaštiti zasnovan na potrebama i aktivnijoj ulozi samih korisnika. Potrebno je raditi na usmjeravanju socijalne zaštite ka poboljšanju socijalnog statusa građana na ličnom, porodičnom i širem socijalnom planu i doživljavati je kao snagu koja jača socijalnu koheziju i njeguje nezavisnost i sposobnost ljudi da pomognu sami sebi.

Potrebno je izgraditi takav pristup socijalnoj zaštiti koji će biti zasnovan na potrebama i aktivnoj ulozi korisnika, decentralizaciji socijalne politike i razvoju sistema usluga koji u prvi plan stavlja potrebe korisnika i razvija usluge čija vrsta i sadržaj mogu odgovarati potrebama više različitih ciljnih grupa. Ovaj pristup se bazira na poštivanju ljudskih prava, osnaživanju i participaciji korisnika, a u njemu se primjenjuje holistička procjena korisnika, pri čemu je sam korisnik partner, a ne objekt zaštite.

Zato su u socijalnoj sferi jako potrebne lokalne inicijative i podrška stvaranju lokalne socijalne zaštite koja će mobilizirati dodatne ljudske i materijalne potencijale u prevladavanju socijalnih problema. Posebnu ulogu u tome trebaju imati Centri za socijalni rad kao institucije od posebnog društvenog značaja, čija se uloga ne iscrpljuje samo u pružanju određenih socijalnih usluga, već i na kreiranju socijalnih politika, donošenju zakona i mjera za unapređivanje kompleksnog socijalnog sistema.

Lokalna zajednica je jedan od izuzetno važnih nosilaca procesa socijalne zaštite i socijalnog razvoja, jer u svojoj djelatnosti i na njenim prostorima realizuje se većina mjera koje imaju za cilj prevazilaženje socijalne isključenosti građana. Odgovorna je da stvara uslove za provođenje efikasnih mjera i aktivnosti i da svojim djelovanjem odgovara na potrebe građana. Lokalna zajednica mora imati uslove i resurse koji su neophodni da bi mogla predstavljati zajednicu života, rada i stvaranja svakog čovjeka. S tim u vezi može se reći da općina Tuzla ima prijedlog mjera i obezbjeđuje resurse u skladu sa svojim nadležnostima u sljedećim oblastima: zapošljavanju, socijalnoj zaštiti, zaštiti osoba sa invaliditetom, zaštiti porodice sa djecom, obrazovanjem i zdravstvenom zaštitom.

Ali, potrebno je, što prije prevazići uređenost socijalne zaštite u FBiH na fragmentarnim osnovama, što znači da i prava i obaveze trebaju biti regulisane na federalnom nivou a obaveze prema korisnicima spuštene su na nivo kantona i općine. Zato imamo izraženu različitost naknada po kantonima što dodatno povećava nepravdu prema licima u stanju socijalne potrebe čime se krše međunarodni dokumenti iz ove oblasti. Sve, dakle, treba učiniti da se u BiH provede temeljita referoma socijalne politike, ali ne samo zbog poboljšanja unutrašnjih odnosa, podizanja kvalitete života njenih građana i postizanja bolje društvene efikasnosti, već i zbog obaveza koje proističu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji.

1. OPĆI PODACI O RADU CENTRA

1. 1. Programski ciljevi i zadaci

Centar za socijalni rad Tuzla osnovan je Odlukom Nerodnog odbora općine Tuzla 30.marta 1959.godine, a počeo je sa radom polovinom aprila te iste godine. Počelo se sa tri čovjeka i obavljanjem najnužnijih poslova, a već 1961.godine otvara se Savjetovalište za predbračna i bračna pitanja u kojem su, pored radnika Centra, angažovani i ljekari (neuropsihijatri i ginekolozi). Osim toga, u sklopu Centra nalazilo se i Prihvatište za djecu i omladinu sa poremećajima u ponašanju, a kao poseban oblik pomoći starim i iznemoglim licima formirana

je društvena kuhinja.

Kvalitetan napredak u regulisanju statusa Centra dao je Zakon o socijalnoj zaštiti u BiH donesen 1971. godine. Tada su iz nadležnosti organa uprave društveno – političke zajednice preneseni upravni poslovi i rješavanje o pravima građana iz oblasti socijalne zaštite (starateljstvo, odnos roditelja i djece, usvojenja, rješavanja o pravima civilnih žrtava rata, pravo na novčanu pomoć članovima porodica na obaveznoj vojnoj vježbi).

Stupanjem na snagu Porodičnog zakona 1980. godine i odredaba o obaveznom pokušaju mirenja bračnih drugova od 1982. godine znatno su prošireni zadaci i zakonska ovlaštenja Centra za socijalni rad.

Centar za socijalni rad Tuzla je Javna ustanova čiji je osnivač općina Tuzla, a organizovan je u skladu sa Zakonom o ustanovama (sl. Novine RBiH broj 6/92 i 13/94). Organ upravljanja u Centru je Upravni odbor. Centar djeluje u skladu sa svojim Pravilima poštujući ustavna i zakonska načela.

Pravilima Centra utvrđeni su sledeći programski ciljevi i zadaci:

- rješava u prvom stepenu zahtjeve za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom i drugih prava, u skladu sa Zakonima;
- otkriva, prati i proučava probleme i pojave iz oblasti socijalne, dječije i porodične zaštite;
- neposredno pruža usluge i oblike socijalne zaštite porodice sa djecom, otklanja posljedice stanja socijalnih potreba i problema koji su ustanovljeni kod korisnika;
- programira i planira ostvarivanje i razvoj socijalne zaštite na području Općine;
- provodi aktivnosti koje se odnose na pružanje pomoći licima izloženim zlostavljanju i nasilju u porodici, u skladu sa zakonima;
- saraduje sa nadležnim institucijama na otklanjanju, identifikovanju i stručnom tretmanu ovisnika od alkohola i opojnih droga, u skladu sa zakonima;
- obavlja savjetodavni i savjetovanišni rad;
- obavlja poslove i ima ovlaštenja organa starateljstva utvrđene Porodičnim zakonom, te drugim zakonima i propisima;
- vodi propisanu evidenciju, prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne zaštite, oblicima i uslugama socijalne zaštite, korisnicima civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom;
- stručno razvija i unapređuje mrežu socijalnih partnerskih ustanova (vladinih i nevladinih);
- razvija i unapređuje alternativne, institucionalne, vaninstitucionalne oblike socijalne zaštite, oblike samopomoći, susjedske pomoći i druge vidove aktivnog odnosa građana na prevenciji, sprečavanju i saniranju životnih poteškoća svojih građana, a naročito lica izloženih zlostavljanju i nasilju u porodici, starih lica bez porodičnog staranja, materijalno nesigurnih i za rad nesposobnih lica, lica sa invaliditetom i lica ometenih u fizičkom ili psihofizičkom

razvoju, odgojno zanemarene ili zapuštene djece ili djece bez roditeljskog staranja i lica sa društveno negativnim ponašanjem;

- inicira i podržava organizovanje raznih socijalnih, pedagoških, psiholoških, pravnih i drugih savjetovališta;

- saraduje sa građanima, mjesnim zajednicama, pravnim licima, udruženjima građana, pravosudnim organima i drugim organima i institucijama koji mogu doprinjeti unapređenju kvaliteta socijalnog rada i socijalne zaštite;

- poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom za raseljena lica i izbjeglice koji su mu povjereni.

Općina Tuzla kao osnivač finansira djelatnost Centra, a Federalna i Kantonalna ministarstva za rad i socijalnu politiku finansiraju oblike socijalne zaštite i na području općine Tuzla.

1. 2. Ukupni broj predmeta i obrađenih slučajeva i intervencija

1.2.1. Ukupan broj predmeta

	Prvostepeni postupak		Drugostepeni postupak		Obična pošta			
	2012	2013	2012	2013	2012	2013		
- UPI – 1 (ukupno)	3.827	3.664	- UPI – 2 (ukupno)	133	77	- primljeno	1.200	1.312
- riješeno						- riješeno	1.166	1.294
- ostalo	3.789	3.577	- riješeno	115	56	- ostalo	34	18
	38	87	- ostalo	18	21			
Ukupno	3.827	3.664		133	77		1.200	1.312

Tabela - 1.

Iz ove tabele je vidljivo da je u 2013.godini u odnosu na 2012.godinu smanjen broj predmeta u I i H upravnom postupku, a povećan je broj predmeta obične pošte. Razlog je u smanjenom broju revizija u 2013 u odnosu na 2012.godinu.

2.1.2. Ukupan broj obrađenih slučajeva

Za djecu i omladinu		Za odrasle	
2012	2013	2012	2013
1. 500	1. 500	7. 500	8. 000

Tabela - 2.

Ukupan broj obrađenih slučajeva isti je u 2012 i u 2013. godini za djecu i omladinu, a veći je za 500 obrađenih slučajeva za odrasle u 2013 u odnosu na 2012. godinu. Razlozi su isti kao i u tabeli 1.

2.1.3. Ukupan broj intervencija socijalne zaštite

Za djecu i omladinu		Za odrasle	
<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
1. 500	1. 500	10. 500	11. 000

Tabela - 3.

Ukupan broj intervencija socijalne zaštite za djecu i omladinu isti je u 2013 kao i u 2012 godini, dok se za odrasle povećao za 500 u 2013. u odnosu na 2012 godinu.

1. 3. Rad stručnih timova

U Centru su u 2013. godini djelovala tri stručna tima. Stručni tim za zaštitu djece održao je 84 sastanka. Bavio se uglavnom poslovima strateljstva, smještajem djece u porodice i domove, popisom i zaštitom imovine, usvojenjima, posredovanjem kod nesređenih odnosa u porodici, posredovanjem u mirenju bračnih drugova, povjeravanjem djece prije razvoda braka i održavanjem ličnih odnosa i neposrednih kontakata djece i roditelja i obradom maloljetnika pri sklapanju brakova.

Stručni tim za zaštitu djece ometene u psihičkom i fizičkom razvoju i delikventne djece održao je 35 sastanaka. Bavio se uglavnom smještajem djece u škole, zavode i porodice, smještajem u odgojne ustanove, obradom i smještajem u VPD i maloljetničke zatvore, provodio mjere pojedinačnog nadzora i upućivanja u Disciplinski centar i radom s djecom po izlasku iz određene ustanove.

Stručni tim za zaštitu poslovno nesposobnih, starih i drugih lica održao je 72 sastanka. Bavio se pokretanjem postupaka za oduzimanje poslovne sposobnosti, postavljanjem staraoca, zaštitom imovine poslovno nesposobnih lica, smještajem u porodice i ustanove socijalne zaštite, radom sa alkoholičarima, narkomanima i drugim, ostvarivanjem prava na materijalnu pomoć i rješavanje stambenih potreba, obezbjeđivanjem pomoći za sahranu i dr.

1. 4. Rad stručnih radnika

U 2013. godini poslove stručnog socijalnog i drugog rada iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i porodica sa djecom obavljalo je 8 socijalnih radnika, 2 pravnik, 2 psihologa. Uz to bilo je angažovano i 10 administrativnih radnika i 4 kao pomoćno osoblje.

Radili su sa građanima iz 40 mjesnih zajednica, koje čine općinu Tuzla, sa oko 150 hiljada stanovnika ili 52 hiljade porodica. Obradili su ukupno 2.625 predmeta. Obraćao im se veliki broj građana čijim su zahtjevima udovoljili. Bilo je mnogo i onih čijim zahtjevima nisu mogli udovoljiti zbog toga što ih nema niti u jednom zakonu, a u teškoj su materijalnoj i zdravstvenoj situaciji. Tražili su pomoć u nabavci hrane, lijekova, ogreva, knjiga, školskog pribora, plaćanja komunalnih usluga i sl. Uočili su povećan broj starih lica bez porodične zaštite, povećan broj slučajeva nasilja u porodici, povećan broj lica sa problemima u mentalnom zdravlju i sl. Stručni radnici Centra dali su izuzetno puno od sebe da bi pomogli građanima koji se nalaze u problemima i raznim teškoćama.

U toku jednog radnog dana svi su u prosjeku primali 10 – 15 građana radi davanja stručnih savjeta, prikupljanja dokumentacije i davanja stručnih mišljenja. Procjenjuje se da je obavljeno više od 12 hiljada takvih, neposrednih razgovora, a nekoliko puta više ih je obavljeno telefonskim putem.

Poslovi socijalnog rada obuhvataju i rad na terenu, kao što je uvid u porodičnu situaciju, prisustvo sudskim ročištima, praćaj djece i odraslih u ustanove, ostvarivanje saradnje sa mjesnim zajednicama, vladinim i nevladinim organizacijama. Procjenjuje se da je takvih i sličnih poslova bilo oko 25 hiljada.

Stručni radnici Centra su u 2013. godini uradili 1473 anamneze (izvještaji o ličnim, porodičnim, materijalnim i drugim prilikama), 1011 rješenja, 905 revizija, itd. Osim toga radili su na saniranju porodičnih odnosa i konfliktnih situacija, određivanja posebnog i privremenog starateljstva, smještaju djece i odraslih u porodice i ustanove, revizije starateljstva, revizije novčanih pomoći, itd. Učestvovali su u radu stručnih timova, u svakodnevnim dežurstvima, savjetovalištima i raznim edukativnim i sličnim seminarima.

Prvi problem je taj što socijalni rad nije cijenjen u društvu iako ima definisanu važnu i odgovornu društvenu ulogu. Da je cijenjen prišlo bi mu se odgovornije i temeljitije od strane nadležnih državnih struktura. Socijalni radnici ne učestvuju u definisanju ciljeva, selekciji i utvrđivanju problema i potreba, obezbjeđenja sredstava, naglašavanju interesa i mogućnosti, itd. To u ime njih rade drugi često neplanski, nedovoljno stručni i ne pripremljeni i zbog toga stalno imamo disparitet između rastućeg broja potreba i problema i stalnog nedostatka potrebnih sredstava.

Drugi problem je taj što je stručni rad Centra zbog nedostatka kadrova i sredstava organizovan po MZ, a ne po referatima. Tako stručni radnik vodi upravno – pravni postupak i rješava probleme socijalno – pravne zaštite u različitim oblastima, kao npr. naknade za korisnike stalne novčane pomoći, jednokratne novčane pomoći, smještaj djece i odraslih lica u drugu porodicu, smještaj djece i odraslih lica u ustanove socijalne zaštite, posredovanje i sl. Zbog takvog stanja ostaje manje mogućnosti za rješavanje osnovne funkcije poslova socijalne zaštite, odnosno pružanja usluga socijalnog rada putem preventivnog djelovanja kod porodica i pojedinaca (naročito u izlascima iz Centra i u radu na terenu). Problem je i to što samo dva stručna radnika (psiholog – pedagog) rade na referatu maloljetničke delikvencije. Na ovom referatu, zbog složenosti problematike i obima poslova, posebno na djelovanju u smislu prevencije, trebalo bi da radi tim stručnjaka radi kvalitetnijeg pristupa, tretmana i

obrade maloljetnika kako bi rad bio brži i efikasniji.

Samo jedan radnik radi na referatu psihopedagoške obrade bračnih parova i djece u brakorazvodnim parnicama, radi u postupku posredovanja za razvod brakova, vrši obradu i provodi savjetodavni rad, radi na saniranju nesređenih porodičnih odnosa u porodicama gdje je prisutno nasilje i sl. A svi ovi problemi sve su prisutniji u našem društvu.

2. OBLICI I MJERE ZAŠTITE

Oblici i mjere zaštite regulisani su Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom (osnovni oblici) FBiH i Zakoni o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom (dopunski oblici) Tuzlanskog kantona.

2. 1. Socijalna zaštita

U oblasti socijalne zaštite u 2013.godini posebna pažnja posvećena je:

- pružanju novčanih i drugih materijalnih pomoći;
- porodičnoj zaštiti;
- smještaju djece i odraslih u druge porodice;
- smještaju djece i odraslih u ustanove socijalne zaštite.

2.1.1. Novčane i druge materijalne pomoći

Vrste pomoći	Broj korisnika		Uplaćena sredstva	
	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
- stalne novčane pomoći	648	628	1.080.443	1.034.942
- tuđa njega i pomoć	101	194	149.366	311.880
- jednokratne pomoći	494	588	77.530	89.428
- izuzetne jednokratne pomoći	6	5	10.990	5.400
- pivremene novčane pomoći	515	6	7.579	1.265
	1.764	1.421	1.295.908	1.442.915

Tabela - 4.

U 2013. godini smanjen je broj korisnika stalne novčane pomoći za 20 korisnika i smanjeno je izdvajanje sredstava za tu namjenu za 15.501 KM. Povećan je broj korisnika tuđe njege i pomoći za 93 korisnika i povećana su sredstva u iznosu od 162.514 KM. Isto tako povećan je broj jednokratnih pomoći za 94 i povećana su sredstva za 11.898 KM. Izuzetne jednokratne pomoći smanjene su za 1 slučaj, ali su sredstva za tu zamjenu gotovo prepolovljena i iznose 5.590 KM. Privremene novčane pomoći smanjenje su za čak 509 slučajeva, a izdvojena sredstva za 6.314 KM. Zbog navedenog Centar za socijalni rad morao je odbiti veliki broj zahtjeva građana zbog čega je imao velikih problema.

2.1.2. Djeca ugrožena porodičnom situacijom

Porodično stanje	Početno stanje 01.01.2012	Novoevidentirani i reaktivirani	Stavljeni u pasivu	Svega na kraju 2013.god.
- djeca bez oba roditelja				
- djeca nepoznatih rod.	9	-	3	6
- djeca napuštена od rod.	1	-	-	1
- roditelji spriječeni da obavljaju rod.duznost	12	10	-	22
- roditelji zan. ili zlostavljaju djecu	19	4	9	14
	20	1	5	16
	61	15	17	59

Tabela – 5.

Od ukupnog broja djece koja su u 2013. godini bila ugrožena porodičnom situacijom najveći je broj djece koja su napuštena od strane roditelja njih 22, zatim djece roditelja koji zanemaruju i zlostavljaju svoju djecu njih 16, i djeca roditelja koji su spriječeni da obavljaju svoju roditeljsku dužnost njih 14.

2.1.3. Djeca sa smetnjama u duševnom ili tjelesnom razvoju

Oblici smetnji u duševnom ili tjelesnom razvoju	Stanje na početku 2013.godine	Novoevidentirani i reaktivirani	Osposobljeni	Stanje na kraju 2013.godine
--	--	--	---------------------	--

- slijepi i slabovidni	13	2	-	15
- gluhi i nagluhi	25	6	-	31
- s poremećajima u govoru i glasu				
- s tjelesnim oštećenjima				
- smetnje u psihičkom razvoju	15	4	-	19
- kombinovane smetnje	62	5	-	67
	77	2	-	79
	246	22	-	268
	438	41	-	479

Tabela – 6.

Ova tabela govori da je u 2013.godini povećan broj djece sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju za 41 dijete. Interventno je povećan broj djece sa svim oblicima smetnji, kao npr.: slijepi i slabovidne djece za 2, gluhe i nagluhe za 6, s poremećajima u govoru i glasu za 4, s tjelesnim oštećenjima za 5, sa smetnjama u psihičkom razvoju za 2, a sa kombinovanim smetnjama čak za 22 djece.

2.1.4. Punoljetne osobe sa smetnjama u duševnom ili tjelesnom razvoju

Oblici smetnji u duševnom ili tjelesnom razvoju	Stanje na početku 2013.godine	Novoevidentirani i reaktivirani	Stanje na kraju 2013.godine
- Slijepi i slabovidni	13	-	13

- gluhi i nagluhi	40	-	40
- s tjelesnim oštećenjima	72	-	72
- s psihičkim smetnjama	872	2	874
- kombinovane smetnje	727	1	728
Ukupno:	1.724	3	1.727

Tabela – 7.

U 2013. godini povećao se broj lica s psihičkim smetnjama za 2 punoljetne osobe i 1 osoba sa kombinovanim smetnjama. Inače može se konstatovati da je daleko najveći broj punoljetnih osoba s psihičkim smetnjama, njih 874 i s kombinovanim smetnjama, njih 728, što može biti u određenoj mjeri proizvod neimaštine i siromaštva, te poremećenosti porodičnih i općedruštvenih odnosa.

2.1.5. Punoljetne osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje

Starosna struktura	Svega	Žene	Novoeviden. i reaktivira.	Stavljeni u pasivu	Stanja na kraju 2013.
18 – 21	3	3	-	-	-
22 – 26	10	8	-	-	-
27 – 45	137	62	-	-	-
46 – 59	163	78	-	-	-
60 – 65	58	36	-	-	-
65 i više god.	257	205	-	-	-
Ukupno:	628	392	125	147	606

Tabela – 8.

Ova tabela govori da se sa povećanjem godina starosti povećava broj lica koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje, tako da je najveći broj takvih lica koja imaju više od 65 godina, njih čak 257 od čega su 205 žene. Novoevidentiranih takvih lica je 125, a 147 su stavljeni u pasivu vjerovatno ne zbog poboljšanja materijalnog i finansijskog stanja, već zbog

smrti, što je opominjući i zabrinjavajući podatak.

2.1.6. Starateljstvo i usvojenje

Oblici starateljstva i usvojenja - starateljst. nad malolj.i punoljet. licima - starateljst. za posebne slučajeve - usvojenje	Maloljetne osobe		Punoljetne osobe		
	Ugroženi por. situaci.	Ostali	Osobe sa smetnjama u razvoju	Duševno bolesne osobe	Ostali
	15	-	2	4	-
	2	-	43	27	80
	4	-	-	-	-
	21	20	45	31	80

Tabela – 9.

Podaci iz ove tabele govore da je u 2013.godini u odnosu na 2012.godinu povećan broj usvojenja djece za 3, te je povećan broj osoba kojima je imenovan posebni staralac koji će ih zastupati pred nadležnim institucijama u određenim postupcima.

2.1.7. Smještaj djece i odraslih u porodice i ustanove

Tipovi smještaja - Domovi i druge ustanove - Hraniteljske porodice - Kod srodnika	Djeca		Odrasli	
	2012	2013	2012	2013
	43	27	142	139
	15	14	-	9
	39	36	14	8

Ukupno	97	77	156	156
---------------	----	----	-----	-----

Tabela – 10.

Ovdje se radio o ukupnom broju smještenih osoba u porodice i ustanove na kraju 2013. godine. Broj djece smještene u 2013 u odnosu na 2012. godinu smanjen je za 20 djece, a broj odraslih ostao je isti.

2. 2. Civilne žrtve rata

Civilna žrtva rata je lice kod kojeg je tokom rata ili neposredne ratne opasnosti, usljed ranjavanja ili nekog drugog oblika ratne torture nastupilo oštećenje organizma, što uključuje mentalno oštećenje ili značajno narušavanje zdravlja ili nestanak ili pogibija tog lica.

Civilna žrtva rata prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i porodice sa djecom imaju sljedeća prava:

- ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje;
- dodataka za njegu i pomoć od strane drugog lica;
- ortopedski dodatak;
- porodičnu invalidninu;
- pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
- osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija, dokvalifikacija);
- prioritetno zapošljavanje;
- prioritetno stambeno zbrinjavanje;
- psihološka i pravna pomoć.

Civilne žrtve rata, invalidi, razvrstavajući se prema procentu oštećenja u šest grupa i to:

I grupa – invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja kojima je za održavanje života potrebna pomoć i njega od strane drugog lica;

II grupa – invalidi sa 100% tjelesnog oštećenja;

III grupa – invalidi sa 90% tjelesnog oštećenja;

IV grupa – invalidi sa 80% tjelesnog oštećenja;

V grupa – invalidi sa 70% tjelesnog oštećenja;

VI grupa – invalidi sa 60% tjelesnog oštećenja;

Vrste primanja	Korisnici primanja civilnih žrtava rata			
	Broj korisnika 2012	Novčani iznosi	Broj korisnika 2013	Novčani iznosi
- lična invalidnina	179	516.920,82	91	20.427,41
- mjesečna lična novčana primanja	72	469.640,08	77	45.719,70
- dodatak za njegu i pomoć				
- ortopedski dodatak	6	33.747,72	5	3.047,98
- porodična invalidnina	49	68.771,28	45	5.996,23
	95	300.321,62	144	49.565,39
Ukupno	401	1.386.406,50	362	124.756,71

Tabela – 11.

Ovo je stanje korisnika i novčanih uplata u decembru 2013.godine. Za tu namjenu u 2013.godini trebavano je 1.499.867,83 KM, što je manje u iznosu od 113.461,30 KM u odnosu na 2012.godinu.

2. 3. Zaštita porodice sa djecom

Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom posebno je uređena oblast zaštite porodice sa djecom. Međutim, tim Zakonom oblast zaštite porodice sa djecom svrstana je u ostale oblike socijalne zaštite koji se finansiraju u skladu sa odlukama Vlade TK i naspram ekonomske moći TK, odnosno zavisno od raspoloživih sredstava. U 2013.godini ustanovljena su sljedeća prava:

- pravo na dječiji dodatak;
- pravo na uvećani dječiji dodatak;
- refundacija plaće majci porodilji;
- smještaj djece i
- smještaj odraslih osoba.

Dječiji dodatak za djecu nezaposlenih roditelja i sa utvrđenim imovinskim cenzusom iznosio je 20 KM mjesečno po djetetu, a za porodice sa troje djece i više djece u iznosu od 40 KM mjesečno po svakom djetetu. To pravo u općini Tuzla ostvarilo je 1550 korisnika što je Budžet TK koštalo 819.380 KM. Uvećani dječiji dodatak ostvarilo je 342 korisnika što je Budžet TK koštalo 199.300 KM.

Pravo na naknadu (refundaciju) umjesto plaće ostvarile su 342 majke porodilje. Pravo na smještaj u porodice i ustanove ostvarilo je 77 djece i 156 odrasle osobe.

Očito je da ostvarivanje navedenih prava nije dovoljno za zaustavljanje negativnih tokova u padu nataliteta, pravilnom odgoju, odrastanju i podizanju djece, te je potrebno da Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak odnosno Vlada TK u narednom periodu obezbijedi punu primjenu Zakona a što se odnosi na redovnu i kontinuiranu isplatu prava porodica sa djecom koja nisu bila obuhvaćena u prethodnom periodu. Vlada TK u narednom periodu posebno se mora angažovati za pomoć nezaposlenoj majci porodilji u prehrani djeteta, nabavci potrebne opreme za novorođenčad i za ukupnu brig

u i pomoć majkama u odgoju i podizanju djece.

2. 4. Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita socijalno ugroženih građana Tuzle u 2013. godini jedan je od važnijih segmenata u radu Centra za socijalni rad. To se odnosi na sve kategorije korisnika kojima je ta zaštita bila zaista potrebna.

Vrste korisnika	Korisnici zdravstvene zaštite	
	Broj korisnika 2012	Broj korisnika 2013
- korisnici stalne novčane pomoći	497	630
- djeca i odrasli smješteni u ustanove		
- djeca od rođenja do		

polaska u školu	97	82
- djeca i odrasli na porodičnom smještaju	75	138
- lica starija od 65 godina		
- civilne žrtve rata	39	37
	63	86
	3	9
UKUPNO	777	982

Tabela – 12.

Zdravstvenu zaštitu po svim zakonskim osnovama u 2013. godini, u općini Tuzla, koristilo je 982 korisnika, što je u odnosu na 2012. godinu više za 205 korisnika. Naročito je povećan broj korisnika stalne novčane pomoći za 133 korisnika, broj djece od rođenja do polaska u školu za 63 korisnika, broj lica starijih od 65 godina za 23 korisnika i civilne žrtve rata za 6 korisnika.

2. 5. Psihosocijalna zaštita

Centar za socijalni rad obavlja stručne poslove čija je zadaća da potiče, organizuje i provodi aktivnosti sa svrhom sprečavanja i suzbijanja socijalnih, porodičnih i osobnih problema. Vodeća načela etičkog kodeksa stručnih radnika su promicanje vrijednosti i dostojanstva svakog ljudskog bića. Specifični ciljevi stručnog socijalnog rada su:

1. Osnaživanje pojedinaca ili grupa za djelotvornije rješavanje problema;
2. Uspostavljanje veza između pojedinaca i resursa zajednice;
3. Razvijanje mreže institucija koje će djelotvorno reagovati na potrebe ljudi u nevolji.

Ovi ciljevi se ostvaruju kroz savjetodavni i psihosocijalni tretman.

Savjetovanje je programirana pomoć kojoj je svrha uspješnije prevladavanje poteškoća, stvaranje uslova za očuvanje i razvoj ličnih mogućnosti te odgovornog odnosa pojedinaca prema samom sebi, porodici i društvu.

Psihosocijalni tretman je proces psihičkog i socijalnog osnaživanja pojedinaca (djeteta i odrasle osobe), njegove porodice i socijalnog okruženja kako bi u sebi i svojoj neposrednoj okolini pronašao ili stekao snage i načine za uspješno suočavanje sa stresom i prevladavanje krize.

Psihosocijalna pomoć ima dugotrajni zadatak usmjeren na normalizaciju psihičkog i socijalnog života djece i odraslih. Program psihosocijalne pomoći je namijenjen osobama i grupama u krizi sa ciljem sprečavanja teškoće prilagođavanja, sprečavanja pogoršanja psihičkog stanja i razvoja psihičkih poremećaja i smanjivanje već nastalih psihičkih tegoba.

U okviru psihosocijalne pomoći tretmana većina programa je usmjerena prema djeci, adolescentima, maloljetnicima bez roditeljskog staranja, partnerskim odnosima i nasilju u porodici. Interakcijske aktivnosti zavise od potreba pojedinaca ili porodice. Uglavnom nastojimo otkriti, a zatim i osnažiti resurse svakog pojedinca i porodice, poticati nenasilno rješavanje sukoba unutar porodice, ojačati pojedince da se uspješno nose sa stresom i krizom i da preuzmu kontrolu nad vlastitim životom.

Oblici rada ovise o konkretnim teškoćama, ali najčešće primjenjujemo individualni pristup, porodičnu i partnersku terapiju i savjetovanje. Radi ilustracije navodimo neke od aktivnosti koje provodimo u okviru psihosocijalnog tretmana:

1. Pružanje kontinuirane socijalne i psihološke pomoći pojedincima i porodicama u krizi. Pruženo je u 2013. godini oko 80 takvih pomoći.
2. Individualno savjetovanje odraslih u rješavanju partnerskih, roditeljskih, statutsnih i drugih problema. Pruženo je oko 200 takvih savjetovanja.
3. Poduzimanje porodično – pravnih mjera i mjera socijalne zaštite djece i žrtava nasilja u porodicama u kojima je prisutno nasilje. Poduzeto je oko 70 takvih konkretnih mjera.
4. Rad sa adolescentima na pozitivnoj socijalizaciji i sazrijevanju, te rad sa adolescentima koji pokazuju poremećaje u ponašanju koji se ogledaju u agresivnosti, neposluhu, impluzivnosti, povučenosti i depresivnosti, te sklonosti ka vršenju krivičnih djela.

Rad se bazira na postavljanju ličnih granica, stvaranju pozitivne slike o sebi, savladavanju otpora prema autoritetu, usvajanju pozitivnih vrijednosti i navika, pomoć u savladavanju nastavnog gradiva kroz usvajanje tehnika učenja, te struktuiranje slobodnog vremena.

5. Individualni i savjetodavni rad sa roditeljima čija djeca pokazuju poremećaje u ponašanju. Rad se bazira na usvajanju vještina odgoja, postavljanju jasnih granica i pravila za djecu, podučavanje djece vještinama koje će trajati cijeli život (pristojnost, empatija, samopoštovanje, stvaranje pozitivnog autoriteta, specifičnosti faza razvoja djeteta i dr.)

3. RAD NA PREVENCIJI I SPREČAVANJU NEGATIVNIH DRUŠTVENIH POJAVA

3. 1. Rad sa odgojno zapuštenom i delikventnom djecom i omladinom

Radu sa odgojno zapuštenom i delikventnom djecom Centar za socijalni rad poklanja značajnu pažnju, jer se pokazalo da je ovo već postalo društveni problem.

Maloljetnička delikvencija

Vrste poslova	Broj lica 2012	Broj lica 2013
- rad sa maloljetnicima koji pokazuju por.u ponašanju	64	92
- stručna obrada maloljet.	59	92
- pružene pomoći roditeljima u odgoju djece		
- sačinjeni izvještaji tužilaštvu	59	5
- sačinjeni izvještaji Sudu za maloljetnike i sudu za prekršaje	59	61
	77	84
Ukupno	318	334

Tabela – 13.

Maloljetnička delikvencija u općini Tuzla značajno je povećana u 2013.godini u odnosu na 2012.godinu za 28 slučajeva. Uporedo s tim povećane su i druge aktivnosti i poslovi vezani za maloljetničku delikvenciju.

Oblici poremećaja u ponašanju	Poremećaji u ponašanju	
	2012	2013
- sklonosti skitnji	2	3
- sklonost prosjačenju	5	-
- sklonost prostituciji	1	-
- sklonost vršenju krivičnih djela		
- narkomani	53	61
	3	6
Ukupno	64	70

Tabela – 14.

Očito je da je u 2013.godini u odnosu na 2012.godinu došlo do povećanja sklonosti ka skitnji za 1 slučaj, sklonost ka vršenju krivičnih djela za 8 slučajeva i narkomani za 3 slučaja.

Izrečene i provedene odgojne mjere		
Vrste odgojnih mjera	2012	2013
- pojačan nadzor roditelja ili staratelja	20	9
- pojačan nadzor organa starateljstva	8	8
- upućivanje u Disciplinski centar	18	9
- upućivanje u vaspitno popravni dom	2	-
- maloljetnički zatvor	-	1
- obustave postupka	27	15
Ukupno	64	42

Tabela – 15.

U 2013.godini u Centru je obrađeno 92 slučaja maloljetničke delikvencije, a izrečene su svega 42 odgojne mjere od strane Suda, što znači da je ostalo 50 neobrađenih slučajeva. Mislimo da treba pojačati politiku odgojnih mjera i da treba koristiti mjeru koja je uvedena 2011.godine – mjera radne terapije.

Kod obrade maloljetnih delikvenata Centar je i u 2013.godini nailazio na razne poteškoće zbog nedostatka odgovarajućeg kadra, nepostojanja strateških planova i adekvatnih mjera, kao i nedostatka određenih ustanova za smještaj djece kojima mjere otvorene zaštite ne daju rezultate.

U Centru ne postoji stručni tim koji bi se bavio maloljetničkom delikvencijom. Samo dvoje stručnih radnika učestvovali su u obradi maloljetnika sa socijalnog, psihološkog, pedagoškog aspekta, te kroz savjetovanja i psihoterapeutski tretman. Problemi s kojima se Centar susretao u radu sa ovom kategorijom maloljetnika su i u neblagovremenom prijavljivanju poremećaja u ponašanju djece od strane roditelja i škola, neodazivanje na upućene pozive, te zanemarivanje roditeljskih dužnosti od strane određenog broja roditelja. Posebno dobru saradnju na prevenciji i sprečavanju pojava maloljetničke delikvencije Centar je imao sa MUP-om TK, odnosno PU Tuzla.

3. 2. Nasilje u porodici

Nasilje u porodici je u porastu i u općini Tuzla. Razlozi su višestruki, a najčešći su poremećeni porodični odnosi, ekonomsko – socijalno stanje porodice, alkoholizam, narkomanija i druge negativne društvene pojave.

To je problem o kome se sve više govori u porodici a i u institucijama koje su nadležne za njegovo preveniranje kao i za zaštitu žrtava nakon učinjenog djela nasilja. Svakodnevno se povećava broj otkrivenih i prijavljenih slučajeva nasilja i to u 93% slučajeva su žene. Nasilje se vrši prema slabijima, a u porodici obično muškarci prema djeci i ženama.

Starosna struktura zlostavljanih osoba	Nasilje u porodici djece, mladih i odraslih osoba										Sve ukupno
	Oblici nasilja po polnoj strukturi										
	Fizičko nasilje		Emocionalno nasilje		Seksualno nasilje		Drugi oblici nasilja		Ukupno		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
0 – 3	1	1	-	2	-	-	-	-	1	3	4
4 – 6	1	2	-	1	-	-	-	-	1	3	4
7 – 14	2	1	4	6	-	-	-	-	6	7	13
15 – 18	1	1	2	3	-	-	-	-	3	4	7
19 – 27	3	15	1	2	-	1	-	1	4	19	23
28 – 45	1	28	3	13	-	2	-	-	3	43	46
Preko 46	10	24	9	22	-	4	-	2	19	52	71
Ukupno	19	72	19	49	-	7	-	3	37	131	168

Tabela – 16.

Iz podataka se vidi da su žrtve nasilja u 2013. godini u 131 slučaju bile žene, a u svega 37 slučajeva muškarci. U 72 slučajeva žene su bile žrtve fizičkog nasilja, a u 19 slučajeva muškarci. U 49 slučajeva izvršeno je emocionalno nasilje nad ženama, a u 19 slučajeva nad muškarcima. Zabilježeno je 7 slučajeva seksualnog nasilja nad ženama, a niti jedan slučaj nad muškarcima. Nad ženama je izvršeno i 3 slučaja drugih oblika nasilja. Ukupno je u 2013. godini u općini Tuzla izvršeno 168 slučajeva nasilja u porodici nad djecom, mladim i odraslim osobama.

Pružene pomoći žrtvama nasilja

Broj pomoći

2012

2013

Vrste pomoći		
- stručna pomoć žrtvama nasilja	98	105
- novčana pomoć žrtvama nasilja	37	52
- druge pomoći žrtvama nasilja (pomoć u smještaju u sigurnu kuću, povratak u porodicu i sl.)	10	11
Ukupno	145	168

Tabela – 17.

U 2013. godini u odnosu na 2012. pruženo je znatno više pomoći žrtvama nasilja. Pruženo je više stručne pomoći za 7 slučajeva, novčane pomoći za 15 slučajeva i druge pomoći za 1 slučaj. Ukupno je u 2013. godini žrtvama nasilja pruženo 168 pomoći, što je za 23 pomoći više u odnosu na 2012. godinu.

Nadležni organi	Prijavljeni slučajevi nasilja nadležnim organima	
	2012	2013
- policija	58	62
- sud	14	11
- tužilaštvo	1	8
- izrečene mjere	12	17
Ukupno	85	98

Tabela – 18.

U 2013. godini u odnosu na 2012. godinu policiji je prijavljeno 4 žrtve nasilja više, sudu je prijavljeno 3 manje, tužilaštvu 7 više. Povećan je broj izrečenih mjera za 5 slučajeva. Uočili smo da se izriču obično blage i neadekvatne mjere zbog čega se nasilnici vraćaju svojim žrtvama i ponavljaju nad njima nasilje. Problem je i u tome što mnoge žrtve nasilja ne žele i ne usuduju se da prijavljuju nasilnike. Razlog leži uglavnom u ekonomskoj i drugoj ovisnosti žrtve nasilja od nasilnika, te u raznim drugim okolnostima.

3. 3. Prostitucija i trgovina ljudima

Prostitucija i trgovina ljudima su još uvijek izražene pojave, ali su još prilično tabu teme u našem društvu. Centar za socijalni rad imao je i ima obavezu da se u skladu sa svojim nadležnostima i zahtjevima policijskih i pravosudnih organa uključuje u otkrivanje i sprečavanje ovih pojava, kao i u vezi sa saniranjem njihovih posljedica.

U 2013. godini Centar se uključivao u akcije policijskih organa na sprečavanju slučajeva prostitucije i trgovine ljudima. Poduzimane su konkretne mjere kao što su smještaj u sigurnu kuću, psihosocijalni tretman, pod starateljstvo i pokretanje tužbi kod pravosudnih organa.

3. 4. Skitnja i prosjačenje

U 2013. godini Centar je radio sa 3 osobe sklone skitnji i prosjačenju. Centar se ovim pojavama bavi kontinuirano (samostalno) i u saradnji sa policijskim i pravosudnim organima. Međutim, uočeno je stanje prosjačenja nikada nije isto izraženo i posebno varira pijačnim danima. Uočeno je, također, da postoji organizovano prosjačenje koje pojedinci, uglavnom djecu, vozaju po gradovima i tjeraju ih da za njih prose, a postoji i ono gdje se kao organizatori pojavljuju roditelji. I u jednom i u drugom slučaju radi se o drastičnom kršenju prava djece. Centar za socijalni rad u saradnji sa policijom provodi određene mjere, ali one bar za sada ne daju željene rezultate.

3. 5. Alkoholizam i narkomanija

Predpostavlja se da su ovo danas u društvu najrasprostranjenije negativne društvene pojave. Međutim, teško se otkrivaju, a još teže dokazuju. Postoje brojni ograničavajući faktori i trebalo bi dosta prostora i vremena da se svi razjasne. Sam Centar malo može pomoći da se ovi problemi efikasnije rješavaju. Centar nema pravo označiti osobu alkoholičarom ili konzumentom narkotika i odatle potiču svi drugi problemi.

Međutim, radeći sa porodicama stručni radnici Centra su otkrili da su glavni uzroci nasilja u porodici alkoholizam i narkomanija. Radili su u 2013. godini sa 59 alkoholičara, koji su liječeni i 6 narkomana koji su, također, liječeni. Poduzimali su konkretne mjere kao što je savjetodavni rad, upućivanje na liječenje i praćenje liječenja, na zaštiti djece, pokretanje postupaka za njihovo zbrinjavanje i održavanje, prijave policiji i sudu zbog nasilja koje su vršili, pružanje materijalne pomoći porodicama i sl.

4. POSREDOVANJE I DRUGE AKTIVNOSTI

Centar za socijalni rad u 2013. godini bavio se i drugim veoma važnim i složenim poslovima, koji su zahtijevali individualni i timski rad.

To se odnosi na:

- posredovanje u razvodu brakova;
- posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama;
- administrativno – tehničke poslove.

4. 1. Posredovanje u razvodu brakova

Ovu aktivnost Centar je provodio u skladu sa Porodičnim zakonom FBiH. To je podrazumijevalo:

- razgovore i pokušaje mirenja osoba u bračnoj zajednici;
- uzimanje izjava od supružnika;
- povjera djece na zaštitu i odgoj;
- dogovor o učešću roditelja o izdržavanju djece kod kojih ona žive;
- dogovor o održavanju ličnih odnosa i neposrednih kontakata sa djecom.

Posredovanje u razvodu brakova		
Vrste posredovanja	2012	2013
- posredovanje u postupcima	27	19
- obrada maloljetničkih brakova	-	2
- izvještaj Sudu o brakorazvodnim postupcima	95	115
- prisustvo na Sudu	2	5
Ukupno	124	141

Tabela – 19.

Posredovanje u razvodu brakova manje je izraženo tokom 2013.godine u odnosu na 2012.godinu za 8 slučajeva. Centar je učestvovao u obradi 2 braka koji su sklopljeni između punoljetne muške i maloljetne ženske osobe. Centar je u 2013.godini poslao Sudu ukupno 115 raznih izvještaja o brakorazvodnim problemima i postupcima, što je za 20 više nego 2012.godine. A po zahtjevu Suda se uključivao u i sudske postupke iz ove oblasti. Nakon obilaska porodica Centar je Sudu dostavljao podatke o imovinskim prihodima roditelja malodobne djece, te o ličnim i porodičnim prilikama djece i njihovih roditelja.

4. 2. Posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama

U skladu sa Zakonom i svojim nadležnostima Centar je u 2013.godini po zahtjevima sudova i zatvora vršio posredovanje u radu sa osuđenim licima i njihovim porodicama. To je podrazumijevalo izradu cjelovitih anamneza i izvještaja za zatvore, pružanje pomoći porodici osuđenika ako je u stanju socijalne potrebe, zbrinjavanje djece ako su ostala sama u dom ili porodicu. Konkretno Centar je uradio sljedeće:

Posredovanje u radu sa osuđenim licima i porodicama	Broj slučajeva	
	2012	2013
- broj posredovanja sa licima	21	101
- posredovanje sa porodicama	12	82
- stručne pomoći	25	115
- novčane i druge pomoći	16	133
Ukupno	74	431

Tabela – 20.

U 2013.godini u odnosu na 2012.godinu došlo do povećanja broja posredovanja sa licima za 90 slučajeva, posredovanja sa porodicama za 70 slučajeva, pružanje stručnih pomoći kod 90 slučajeva i davanje novčanih i drugih pomoći čak kod 117 slučajeva. Šta su uzroci ovakvog naglog povećanja broja osuđenih lica nismo u mogućnosti objasniti, jer nemamo relevantnih i pouzdanih podataka.

4. 3. Administrativno – tehnički poslovi

U 2013. Godini Centar je obavljao niz administrativno – tehničkih poslova, koji nisu direktno

vezani za socijalnu zaštitu. Radi se o računovodstveno – knjigovodstvenim i administrativno – tehničkim poslovima. Obavljanje ovih poslova Centru znatno uvećava obim poslova i angažovanje većeg broja osoblja, što zahtijeva i znatna materijalna sredstva. Radi se, prije svega, o izdavanju različitih uvjerenja i rješenja.

Administrativno – tehnički poslovi	Broj poslova	
	2012	2013
- izdavanje uvjerenja o poslovnoj sposobnosti	329	360
- uvjerenja Općini	1.215	1.280
- uvjerenja ostalim organima i pojedincima	136	144
Ukupno	1.680	1.784

Tabela – 21.

U 2013. godini u odnosu na 2012. godinu došlo je do povećanja administrativno – stručnih poslova i to: izdavanje uvjerenja za 31 uvjerenje, uvjerenja Općini za 65 uvjerenja i ostalih uvjerenja za 8.

5. SARADNJA SA OSNIVAČEM I DRUGIM SUBJEKTIMA

Općina Tuzla kao osnivač Centra za socijalni rad ima posebnu ulogu u njegovom organizovanju i provođenju programskih aktivnosti. Zbog toga Općina Tuzla i Centar za socijalni rad imaju izuzetno dobru saradnju posebno u provođenju socijalnih politika i socijalnog uključivanja građana u sve oblasti društvenog života.

Općina Tuzla je u 2013. godini izdvojila iz svog budžeta sredstva u iznosu od 795.565 KM iz čega su finansirane plaće i naknade radnika i materijalni troškovi Centra.

Posebnu saradnju Centar je ostvarivao sa svih 40 mjesnih zajednica koje čine općinu Tuzla u prostornom smislu. Mjesne zajednice su Centru predstavljale lokalnu infrastrukturu u kojoj je realizovano niz mjera koje određuju direktno učešće ili participaciju građana u socijalnom životu.

Mjesne zajednice s imale izuzetno veliku ulogu u slučajevima gdje su živjele marginalizovane i socijalno isključene grupe kao što su Romi, povratnici, raseljena lica i izbjeglice i sl. To su mjesne zajednice: Kreka, Solana, Simin Han, Požarnica, Šićki Brod, Slavinovići i druge. Ove

i mnoge druge mjesne zajednice su bili nositelji inicijativa za aktivnosti oko rješavanja stambenih pitanja, popravki kuća, izgradnje komunalne infrastrukture, uključivanja djece u školu i sl.

Dobru saradnju Centar je ostvarivao i sa svim javnim preduzećima i ustanovama koje pripadaju općini Tuzla. Posebno se izdvaja saradnja sa JU „Naše dijete“, JU „Dom mladih“, JP „komemorativni centar“ i druga javna preduzeća i javne ustanove, kao i općinske službe.

Kad je u pitanju saradnja sa Ministarstvom za rad i socijalnu politiku u Vladi FBiH i Ministarstvom za rad i socijalnu politiku u Vladi Tuzlanskog kantona ono se odvijalo uglavnom na provođenju Zakona i utvrđivanju mjera za izradu nove Strategije socijalne zaštite na prostoru Federacije BiH.

Saradnja sa Policijskom upravom Tuzla, Općinskim sudom i Tužilaštvom TK zasnivalo se, uglavnom, na prevenciji i sprečavanju maloljetničke delikvencije, skitnje i prosjačenja, nasilja u porodici, trgovine ljudima u brakorazvodnim postupcima, određivanju starateljstva za djecu i stare osobe, itd.

Od JU na kantonalnom nivou posebna saradnja je ostvarivana sa JU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“, „Discipliniskim centrom“, „Prihvatnim centrom „Duje““, sa Psihijatrijskom klinikom Tuzla i sa niz drugih javnih ustanova.

U 2013. godini posebno je došla do izražaja saradnja sa nevladinim sektorom, odnosno NVO. Posebno se istakla saradnja sa: Centrom za terapiju i rehabilitaciju „Viva žene“, „Biroom za ljudska prava Tuzla“, Tuzlanskom Amicom, Udruženjem žena romkinja „Bolja budućnost“, Informativnim centrom za osobe sa invaliditetom „Lotos“, Udruženjem za pomoć u društvenoj nevolji „fenix“, UHD „Priateljice“, Fondacijom tuzlanske zajednice, Udruženjem „Agora“, Centrom za razvoj i podršku, UHO „Lotosice“, Asocijacija „Margina“, Udruženjem penzionera, Udruženjem žena – penzionerki, Udruženjem građana oštećenog vida Tuzla, itd. Saradnja na konkretnim projektima odvijala se i sa Švicarskim crvenim križom, Crvenim križom/krstom TK i sa Crvenim križom/krstom općine Tuzla, kao i sa Domom zdravlja Tuzla i Domom penzionera. Dosta dobra saradnja odvijala se i sa Filozofskim fakultetom Univerziteta u Tuzli, sa Odsjekom za socijalni rad, te sa medijskim kućama RTV 7, RTV TK i RTV Slon.

5.1. Učešće na seminarima i edukacijama

Uposlnici su tokom godine prisustvovali edukacijam iz slijedećih oblasti: Mendžment u socijalnom radu; Izricanje i primjena zaštitnih mjera za nasilje u porodici; Suzbijanje nasilja u porodici kroz provedbu praćenje Protokola; Pristup u radu sa žrtvama nasilja u porodici I i II; Međusektorska saradnja kod Protokola; Profesionalni stres i mentalno zdravlje pomagača; Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.; Prevencija nasilja među učenicima; Akcioni plan za uključivanje Roma u BiH; Stambeno zbrinjavanje roma; Inkluzija Roma; Indikatori za identifikaciju djece žrtve trgovine ljudima; Zlostavljanje u djetinjstvu; Seksualno zlostavljanje u djetinjstvu; Seksualno nasilje; Trgovina ljudima; Primjena zakona o diskriminaciji u instituciji; Zapošljavanje osoba sa invaliditetom; Korištenje narkotika u TK, juče, danas, sutra.; Savjetovanje prezaduženih građana.

5.2.Zapošljavanje

Centar za socijalni rad Tuzla je nakon Javnog poziva za učešće u programu sufinansiranja obavljanja pripravničkog/volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica, primio na odrađivanje pripravničkog staža 3 pripravnika.

6. REALIZACIJA PROJEKATA

Nakon završetka projekta „Savjetovalište za brak i porodicu“, koji je realizovan u saradnji sa NVO „Viva žene“, a koji je finansiran iz Budžeta TK, Centar za socijalni rad je izvršio reorganizaciju svoga rada i omogućio nastavak navedenog Projekta. Od avgusta 2013.godine do kraja decembra stručnu pomoć kroz porodičnu terapiju i savjetovanje dobilo je ukupno 17 osoba, od čega 6 bračnih parova i 5 klijenata koji su prošli individualnu terapiju.

Centar je ponovo sa istim Projektom „Savjetovalište za brak i porodicu“, aplicirao na javni poziv BH Telecoma za projekte iz oblasti socijalne zaštite i odobrena su sredstva ali će projekat biti realizovan tek od januara 2014. godine kada će sredstva biti operativna.

JU Centar za socijalni rad je u 2013. godini u saradnji sa Centrom za porodicu, porodične terapeute i sistemsku porodičnu edukaciju iz Beograda organizovao edukaciju za sistemske porodične terapeute koji pohađa 20 polaznika iz Federacije BiH i Republike Srpske. Edukacija će trajati 4 godine i nakon završetka programa polaznici će biti educirani za rad u Porodičnim savjetovalištima kao porodični sistemski terapeuti. Iz centra Tuzla 6 stručnih radnika Centra je započelo stručnu edukaciju iz oblasti sistemske porodične terapije.

Centar za socijalni rad Tuzla je takođe aplicirao na javni poziv Raiffeisen banke sa projektom pod nazivom „Program podrške školovanja mladb. djece na porodičnom smještaju" Projekat je obuhvatio 45 djece koja se nalaze na porodičnom smještaju u općini Tuzla. Raiffeisen banka je odobrila 2.000,00 KM za ovaj Projekat, te smo mi kao realizatori istog sredstva usmjerili za kupovinu školskog pribora i ruksaka za djecu. Ovim projektom smo imali za cilj pomoći hraniteljskim porodicama, a prije svega djeci u tim porodicama kako bi im poboljšali uslove školovanja i općenito života.

Centra je sa Projektom "Edukacija za sistemske porodične terapeute u cilju ukupne društvene brige o djeci." aplicirao i na javni poziv Ministarstva za rad i socijalnu politiku i povratk TK pri čemu je odobren dio sredstava ali je neizvjesno kada će ona biti isplaćena zbog ukupne finansijske i političke situacije u Vladi Tuzlanskog kantona.

Značajna saradnja ostvarena je sa Švicarskim Crvenim križom uredom u Tuzli koji je za najugroženije korisnike stalne novčane pomoći obezbjedio 90 paketa hrane po Projektu "Drugi put Božić" kao i pakete zimske odjeće.

Nevladina organizacija "Elan" iz Tuzle bezbjedila je 17 paketa za najugroženine kategorije stanovnika Tuzle.

Tokom godine bilo je i nekoliko donacija od fizičkih lica koja su uplaćivala sredstva na račune korisnika najugroženijih kategorija stanovništva, što je u posljednje vrijeme novina i što pokazuje da se kod građana koji su materijalno- finansijski obzbeđeni javlja solidarnost, humanost i briga za druge, što je izuzeno pohvalno i optimistično.

I u toku 2013.godine Centar je kao partner bio uključen u projekat „Starimo zajedno“, koji je implementirao Crveni krst/križ Tuzlanskog kantona. Centar se uključivao u realizaciju projektnih aktivnosti kroz prezentaciju Modela održivog partnerstva vladinog, nevladinog, javnog i privatnog sektora s ciljem smanjenja uzroka socijalne isključenosti starih osoba kao i ustupanjem prostora za rad Dnevnog centra za stare osobe sa područja općine Tuzla.

Centar je u 2013.godini, također, kao partner sa Biroom za ljudska prava i Mrežom nevladinih organizacija Tuzla realizovao projekat: „Politike socijalnog uključivanja općine Tuzla 2014 – 2018.godine“.

Također, Centar za socijalni rad je i u 2013.godini bio uključen u Projekat podrške mreže socijalne sigurnosti i zapošljavanja koje je Vlada FBiH putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, realizovao u saradnji sa Svjetskom bankom

Općina Tuzla je u novembru mjesecu 2013.godine potpisala Ugovor o saradnji sa Međunarodnom finansijskom korporacijom čiji je osnovni cilj da državljani BiH dobiju pristup kvalitetnim i odgovornim mikrofinansijskim uslugama.

Od novembra mjeseca djeluje besplatno finansijsko i pravno savjetovanje i to u prostorijama Centra za socijalni rad Tuzla i u Općini Tuzla a radno vrijeme istog je utorkom i četvrtkom od 13.00 do 15.00 sati. Osnovni zadatak nam je pomoći građanima koji nisu u mogućnosti da redovno otplaćuju kreditna dugovanja u jednoj ili više finansijskih institucija. Do sada smo imali solidan odziv takvih građana koji su zatražili pomoć od nas, a mi smo nastojali pomoći im na stručan i efikasan način. Potrebno je naglasiti da kod pojedinih građana postoji problem u smislu saradnje, jer većina njih misli da se našim jednim susretom njihov problem može riješiti, a znamo da za svako kvalitetno rješenje problema je potrebno i vrijeme i strpljenje, a naravno i obostrana saradnja .

Želimo naglasiti da je s nama u projektu također i Kantonalni zavod za pravno savjetovanje TK sa kojima imamo dobru saradnju posebno po pitanju pravnog savjetovanja i pomoći strankama kada se nađu u situaciji da se njihovo kreditno zaduženje rješava sudskim putem.

7. ZAKLJUČCI I MJERE

7. 1. Zaključci

1. U sistemu socijalne zaštite postoje brojni problemi koji se odražavaju na rad Centra. Oni su prisutni u svim oblastima, a posebno su izraženi u oblasti zaštite djece bez roditeljskog staranja i zaštite porodice, u radu sa invalidnim licima, civilnim žrtvama rata, u radu sa

odgojno-zapuštenom i delikventnom djecom i omladinom, kao i kod starateljstva nad odraslim licima i za rad nesposobnim licima. Ono što je posebno otežavalo rad Centra u prošloj godinje je neredovna isplata korisnicima socijalne zaštite koja je kasnila i do 6 mjeseci tako da su najugroženije kategorije stanovništva, hraniteljske porodice, korisnici dječijeg dodatka (u većini slučajeva je to jedini prihod za neke porodice) i bile bukvalno bez ikakvih sredstva za život, bez hrane, odjeće, bez ičega. U toj situaciji Centar se u ime korisnika obraćao humanitaranim i nevladinim organizacijama i paketima pomoći ublažavao tešku situaciju.

2. Bez obzira na sve ove probleme Centar ulaže maksimum napora da se planirane radnje izvrše u određenim rokovima i tako ispune obaveze prema korisnicima socijalne zaštite, odnosno Zakonom predviđene obaveze Centra. Sve to Centar postiže sa izrazitim manjkom stručnih radnika i uz nedovoljnu materijalno tehničku opremljenost Centra.

3. Centar za socijalni rad je veoma značajna institucija koja djeluje u veoma složenoj društveno - ekonomskoj situaciji. Sve su veći zahtjevi građana koji se nalaze u stanju socijalne potrebe i sve je veći nedostatak sredstava koja se izdvajaju za njihove potrebe.

4. Poseban problem u radu Centra predstavlja sve veći pritisak ljudi na Centar koji nisu obuhvaćeni niti jednim Zakonom. To su, prije svega penzioneri, radno sposobna lica koja su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, radnici koji su zaposleni ali bez materijalnih primanja, oboljeli iz ovih kategorija kojima su potrebna stalna sredstva za liječenje i drugi.

5. Zbog izražene potrebe za savjetodavnim radom u porodici potrebno je nakon završetka projektnih aktivnosti "Savjetovalište za brak i porodicu", krajem 2014. godine planirati za naredni period rad Savjetovališta kao redovne djelatnosti Centra, odnosno bobejediti uslove za rad nove organizacione jedinice u okviru Centra za socijalni rad Tuzla.

7. 2. Mjere

1. Potrebno je izgraditi konzistentan, pravedan i održiv sistem u kome sve kategorije stanovništva kojima je pomoć potrebn

a neće zavisiti od karaktera vlasti u bilo kom periodu. Da bi se to ostvarilo potrebno je što

prije uraditi socijalnu kartu barem na nivou Tuzlanskog kantona.

2. Neophodno je reformisati čitav sistem socijalne zaštite odnosno izgraditi sistem koji će biti usklađen sa ekonomskim razvojem. Tada ne bi dolazilo da se krupna socijalna pitanja regulišu odlukama, već bi se primjenjivao Zakon i ne bi se dešavali prekidi u ostvarivanju prava, npr. prava na dječiji dodatak.

3. Potrebno je stvaranje zakonskih pretpostavki za formiranje budžetskih fondova, ali i razvojnog socijalnog fonda koji bi okupljao sredstva budžeta, privatnog i nevladinog sektora. Ovakvi fondovi bi obezbjeđivali sigurno finansiranje, pružanje proširenih socijalnih usluga, mješoviti sistem pružanja usluga kao i tržišni način za one koji žele nešto više od onog što je obaveza države.

4. Kako se BiH nalazi na putu ka EU trebat će obezbijediti poštivanje međunarodnih konvencija i standarda, izmjene zakonskih rješenja usklađenih sa Evropskom socijalnom poveljom, Evropskim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i drugim dokumentima koja regulišu pitanja iz oblasti socijalne zaštite.

5. U izmjenama zakonskih i drugih propisa posebnu pažnju trebat će posvetiti siromašnim osobama sa invaliditetom, penzionerima i starim licima, majkama sa djecom, kao i nezaposlenim osobama.

6. U skladu sa raspoloživim sredstvima u Budžetu općine Tuzla u narednom periodu treba raditi na daljem kadrovskom i materijalnom jačanju Centra za socijalni rad Tuzla.

Direktorica

Brčinović Sonja, prof. sociologije